256227 - Kurban kesmenin meşruiyeti, ayrıca meşru olması, vacip mi? sünnet mi?

Soru

İnternet sitenizde kurban kesmenin sünnet olduğunu okudum, ancak sitede bu görüşü destekleyen sağlam bir delil görmedim, kurban kesmenin vacip değil de sünnet olduğuna dair delilleri arz edebilir misiniz? Ayrıca “Her kimin imkanı olurda kurban kesmezse bizim namazgahımıza yaklaşmasın” (İbn Mace 3123) hadisi, nasıl anlamalıyız?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Şüphesiz bu konuda alimlerin arasında meşhur bir görüş ayrılığı bulunmaktadır. Ancak alimlerin çoğu, kurban kesmenin vacip olmadığını bilakis sünnet olduğunu söylemektedirler.

Hanefi mezhebi ve İbn Teymiye’nin seçtiği İmam Ahmed’in bir görüşüne göre durumu iyi olan kimsenin kurban kesmesinin vacip olduğu söylemişlerdir.

İbn Kudame Rahimehullah: “İlim ehlinin çoğu, kurban kesmenin vacip olmadığını bilakis Müekked bir sünnet olduğunu görmektedirler”

Bu görüş; Ebu bekir, Ömer, Bilal ve Ebu Mesud radiyallahu anhum tarafından rivayet edilmiştir. Aynı şekilde Suveyd bin Ğafele, Said bin Museyyeb, Alkame, El Esved, Ata, Şafii, İshak, Ebu Sevr ve İbn Munzir bu görüştedirler.

Diğer yandan Rabie, Malik, el Sevri, Evzai, Leys ve Ebu Hanife vacip olduğunu söylemektedirler: bu görüşte olanlar “Her kimin imkanı olurda kurban kesmezse bizim namazgahımıza yaklaşmasın” hadisini delil olarak getirmektedirler. Ayrıca Mihnef bin Suleym Radiyallahu anhu’dan rivayet edildiğine göre Rasulullah Sallallahu aleyhi vesellem şöyle demiştir: “Ey insanlar! Her bir aile

üzerinde her sene bir kurban gerekiyor”

Bizim dayandığımız deliller ise: İbn Abbas Radiyallahu anhu’dan rivayet edildiğine göre Rasulullah Sallallahu aleyhi vesellem şöyle demiştir “Üç şey bana farz kılınmasıyla birlikte size sünnettir” başka bir rivayette: “ Vitr, Kurban ve Sabah namazı sünneti” (Dar Kutni) .

Ve çünkü Rasulullah Sallallahu aleyhi vesellem şöyle demiştir: “Her kim kurban kesmek ister ve on güne girerse teninden ve kıllarından bir şey almasın” (muslim)

Bu hadiste kurban kesme, isteğe bağlı bırakılmıştır. Nitekim vacip olan bir şey, isteğe bırakılmaz. (el Muğni 11/95)

İkincisi:

Alimlerin her bir gurubu, bir takım delile dayanmaktadır. Ancak delil getirdikleri hadislerin senetlerinde problem olmayan veya istidlal konusunda sorun olmayan bir delil bulunmamaktadır. Bu konuda sadece merfu hadisleri ele alacağız:

Kurbanın vacip olduğunu söyleyenler: Ebu Hureyre’den rivayet edilen “Her kimin imkanı olurda kurban kesmezse bizim namazgahımıza yaklaşmasın” (İbn Mace 3123) hadisi; hadis alimleri bunun merfu olduğu söylemiş ve Ebu Hureyre’nin sözünden olduğunu açıklamışlardır.

Beyhaki süneninde (9/260) şöyle demiştir: “ Ebu İsa el Tirmizi şöyle dedi: Bu konuda doğrusu olan Ebu Hureyre’de mevkuftur. Ebu Cafer bin Rabia ve başkaları Abdurrahman el Arac, Ebu Hureyreden mevkuf olarak rivayet etmiştir.

İkinci hadis ise: “Ey insanlar! Her bir aile üzerinde her sene bir kurban gerekiyor” (Ebu Davud 2788, Tirmizi 1596, İbn Mace 3125) yine Merfu olarak rivayet edilmiştir. Hatta bir takım ilim ehli, Amir Ebi remele’nin tanınmadığı için hadisin zayıf olduğun söylemişlerdir.

Kurban kesmenin sünnet olduğunu söyleyenler ise birkaç hadise dayanmaktadırlar birincisi: “İbn Abbas Radiyallahu anhu’dan rivayet edildiğine göre Rasulullah Sallallahu aleyhi vesellem: “Üç şey vardır ki bana farzdır, ama size sünnettir: Vitir, Kurban kesmek ve Duha namazı” (Ahmed 2050,

Beyhaki 2/467)

Bir gurup alim bu hadisi, zayıf görmüşlerdir.

Sonuç olarak: Kurban kesmenin vacip olduğunu söyleyen gurubun getirdiği hadisler hakkında konuşmuşlardır ve kesin bir delil niteliğinde değildir. Her ne kadar bazı ilim ehli o hadisleri hasen görmüşse de delil niteliğine ulaşmamıştır. Sünnet olduğuna dair getirilen hadisler, isnadı bakımından zayıf olduğu söylenmiştir.

Üçüncüsü:

Kurban kesmenin vacip olmadığı görüşünü güçlendiren iki husus bulunmaktadır:

Asıl beraat, mademki vacip olduğuna dair tartışmasız sağlam bir delil yoksa o zaman asıl olan vacip olmamasıdır.

Sahabelerden bize aktarılan sahih rivayetler:

Ebu bekir, Ömer ve başkaları; insanların, kurban kesmenin vacip olduğunu zannetmemeleri için, kurban kesmezlerdi.

Ebi Serihe şöyle dedi: " Ebu Bekir ve Ömer döneminde yaşadım ancak iki komşum vardı kurban kesmezlerdi" (Beyhaki, Merifetussunen ve Esar 14/16; 18893

Ebu Mesud el Ensari şöyle demiştir: "Benim durumum iyi olduğu halde komşularım kurban kesmenin vacip olduğunu zannetmesinler diye bazen kurban kesmeyi bırakırım" (Beyhaki 9/455)

En iyisini Allah bilir.